

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

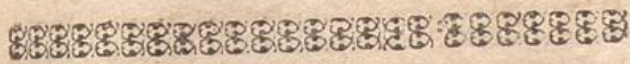
Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Sect. I. De censuris in communi

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

CAPVT VI.

De censuris Ecclesiasticis & irregularitate.

CENSURÆ nomen ex veteri Romanorum iure desumptum, ab Ecclesia usurpatum est ad significandam pœnam spiritualem, per quam homo baptizatus delinquens ac contumax, auctoritate ipsius Ecclesiæ bonorum quorundam spiritualium usu privatur, ut docet & fusè explicat Suares, disp. 1. de censuris sect. 1. & plenius ex infra dicendis intelligitur.

SECTIO I.

De censuris in communi.

CVM plurima sint & varia, quæ de censuris in genere à Theologis disputantur, nos pro ratione instituti nostri seligemus ea, quæ cognitu magis necessaria, aut utilia visa sunt, & paragraphis seq. breviter explicabimus.

§. 1.

De quibus personis resideat ferendarum censurarum potestas.

DICENDVM est, potestatem ordinariam ferendi censuras residere in prælatis Ecclesiæ, iurisdictionem in foro exteriori non impeditam habentibus; ac proinde in summo Pontifice, respectu omnium Christianorum; & præ

& præterea in Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, respectu sibi subditorum, ut docet S. Th. in 4. dist. 18. q. 2. a. 2. & satis constat ex perpetuo usu totius Ecclesiæ.

Eandem etiam potestatem ferendi censuras obtinet Legatus à latere summi Pontificis, ut habetur ex cap. *Legatus*, de officio Legati in 6. Item Vicarius Papæ aut Episcopi, ut Theologi communiter docent, & habetur ex cap. *Licet*, de officio vicarii. Docet etiam Suarez (quem citat & sequitur Bona. q. 1. de cens. pu. 2.) eandem potestatem habere Capitulum sede vacante, & ipsius Capituli vicarium. Item Abbates, Provinciales, & alios regularium præpositos ac superiores habentes potestatem in foro exteriori respectu sibi subditorum.

Hæc autem potestas ferendi censuras ab Ordinariis delegati potest cuilibet Clerico privilegiis Clericalibus gaudenti, ut habetur ex cap. ult. de officio Ordinarii; non verò laico, quamvis religioso; nec etiam Clerico conjugato, ut ex communi Theologorum consensu docet Bonac. sup. ac multò minùs fœminæ, ut habetur ex cap. *Dilecta* de majoritate & obedientia, & fusiùs explicat & probat Suar. disp. de cens. sect. 3.

§. II.

In quasnam personas censura ferri possint.

DICENDVM est ferri posse in omnes & quascunque personas baptizadas, rationis & doli capaces, in statu viæ existentes, illiusque subditas à quo censura feruntur.

Dicitur 1. personas illas, quæ censuris feriri possunt, debere esse baptizadas, aliàs Ecclesia in eas nullam obtinet jurisdictionem, juxta illud Apostoli 1. Cor. 5. *Quid mihi de vobis, qui foris sunt iudicare*, quod etiam constat ex cap. *Gaudemus*, de divortiiis, & cap. *Judais*, dist. 4^a.

Dicitur 2. (rationis & doli capaces) censura enim est pec-

peccati poena; peccatum verò præsupponit peccatorem esse rationis & doli capacem; unde inferi Suar. qu. 1. de cens. p. 4. & post illum Bonac. etiam impuberes, si doli capaces sint, posse censuris plecti; quamvis id fieri non soleat, nisi postquam pubertatis annos attigerint.

Dicitur 3. (in statu viæ existentes) *Non enim* (ut rectè observat Gratianus causa 24. q. 2.) *Dominus dixit: quacumque ligaveritis sub terra; sed super terram: ostendens scilicet, quod viventes pro varietate meritum suorum solvere possumus vel ligare; de mortuis autem sententiam ferre non possumus, sed (ut ait S. Leo Ep. 90. ad Rusticum.) horum causa Dei iudicio reservanda est.* Potest quidem Ecclesia, vel Prælatus declarare mortuum aliquem, dum viveret, censuras incurrisse easque adversus eum executioni mandare, v. g. privare illum Ecclesiastica sepultura, vetare, ne pro illo suffragia, aut sacrificia offerantur; & e contra, si aliquis excommunicatus moriens contritionis & poenitentiae signa exhibuit, à poena illius excommunicationis illum eximere, non quidem absolvendo, sed permittendo aliis, ut eum in loco sacro sepeliant, ac pro illo suffragia & sacrificia offerant.

Dicitur denique (subditas ejus à quo censuræ feruntur) sicut enim nullus potest legibus suis, aut decretis illum obligare qui non est sibi subditus; sic nec illum ad id poenis cogere, vel reuidentem censuris punire.

§. III.

Ob quam causam censura infligantur.

DICENDVM est, censuras infligi ob peccatum mortale exterius, opere completum cum contumacia.

Dicitur 1. (ob peccatum) quia poena, ut juste infligatur, supponit culpam, cum innocens juste punire non possit: unde (ut ex communi Theologorum consensu docet Bonac. sup. pu. 3.) ubi non est peccatum, ibi nullus est censura locus.

Dici-

Dicitur 2. (mortale) quod intelligi debet de censuris
 gravioribus, puta excommunicatione maiori, suspensione
 ab ordine, interdicto generali, &c. eiusmodi enim pœnz
 cum sint gravissimæ, non nisi ob culpam gravem iuste in-
 fligi possunt, ut docent Nav. Suar. & plures alii apud Bo-
 nac. sup. pu. 3. & habetur ex cap. *Nemo Episcoporum.* & cap.
Nullus Sacerdotum 11. qu. 3. & ex Conc. Trid. sess. 25 c. 3. de
 reform. Unde sequitur (ut rectè observat Laym. c. 5. de cen-
 suris in communi) nullam incurri censuram gravio-
 rem, quodcumq; ob ignorantiam aliquam, aut inadverten-
 tiam, seu imperfectionem actus peccatum commissum
 non censetur esse mortale.

Quod autem spectat ad censuras minùs graves, ut ex-
 communicationem minorem, suspensionem levem, pu-
 levioribus interdum, & venialibus peccatis infligi pos-
 sunt, ut ex Suar. Tol. & aliis docet idem Bonac. sup.

Dicitur 3. (exterius) quia ob peccatum merè internum
 cœnura infligi non potest, cum Ecclesia de rebus occultis
 & merè internis non iudicet, ut docent Sor. Sylv. Suar. &
 plures alii apud Bonac. supra & habetur ex cap. *Erubescite*
 & cap. *sicut tuis*, de simonia.

Dicitur 4. (opere completum) ad incurrendam enim
 censuram requiritur effectus completus, quem legislator
 intendit censura punire, v. g. si quis ex voluntate occiden-
 di Sacerdotem sagittam in eum proiciat, sed illum non
 attingat; tunc enim, quamvis graviter peccaverit, non in-
 cidit tamen in excommunicationem latam contra pec-
 cutores Clericorum.

Dicitur 5. (cum contumacia) cum enim censura sit *pena*
medicinalis, ut dicitur ca. 1. de sententia excom. non infli-
 gitur per modum ultionis & vindictæ; sed exhibetur per
 modum medicinæ ad hominem à peccato avertendum;
 & ex consequenti præsupponit semper admonitionem a-
 liquam præcedentem, quæ sine contumacia respici non
 potest. Et de excommunicatione quidem consentiunt om-
 nes, ut videre est apud Bonac. sup. de reliquis verò cen-
 suris idem etiam docet Suar. Agid. & alii apud eundem
 Laym. c. 5. de cens. & constat ex cit. c. 1. de sententia excom.

Qua forma in ferendis censuris observanda sit.

FORMA in censuris ferendis observanda secundum communem Ecclesiae praxim duo requirit. Primum est, ut admonitio aliqua præcedat, ut habetur ex cap. *Reprehensibilis*, de appellationibus, & ex cap. *statutum* de sent. excomm. in 6. Ratio est, quia censura fertur tantum in contumaces contra Ecclesiam vel superiorem, ut supra dictum est. nisi autem admonitio aliqua præcedat, non potest quis censeri contumax. Hæc est autem differentia inter censuras, quæ infliguntur pro præteritis culpis eluendis, & illas quæ infliguntur pro futuris cavendis; quod hæc non requirant admonitionem distinctam ab ipsa lege vel prohibitione, quæ eo ipso quo promulgatur vel notificatur, sufficientem admonitionem continet; illæ vero expressam & distinctam admonitionem requirant, ut docent Suar. Filiuc. & alii apud Bonac. sup. pu. 9.

Triples autem regulariter admonitio præmitti debet tribus distinctis dierum aliquorum intervallis, ut habetur ex cap. *omni decima* 16. q. 7. & cap. *Constitutionem* de sententia excomm. in 6. nisi necessitas aliqua aut rationabilis causa trinam illam admonitionem, aut plurium dierum intervallum impediatur, ut habetur ex cit. cap. de sententia excomm.

Secundum est, ut censura feratur in scripto, quo exprimat species censuræ quæ infligitur, nomen illius cui infligitur, & causa ob quam infligitur; aliàs ferens censuram solo verbo sine scriptura mortaliter peccat, (ut ex communi Doctorum consensu docet Bonac. sup. 1.) incurritq; suspensionem ab ingressu docet Bonac. sup. 1.) quam etiam suspensionem incurrit is, qui parti petenti sententiæ latæ exemplar non concedit intra mensem, ut habetur ex cap. *Cum medicinalis* de sententia excomm. in 6. Eximuntur tamen ab hac suspensionis poenæ Episcopi ferentes censu-

cenfuram sine scripto; non enim in citato capite fit mentio Episcoporum: quando autem in censuris suspensionis, vel interdicti non fit expressa mentio Episcoporum, certum est Episcopos iis non ligari, ut habetur ex cap. *Periculosum* de sententia excomm. Et munitur etiam ab hac poena quicumque superiores ferentes cenfuram sine scripto, quando id solummodo faciunt ob urgentem aliquam & iustam causam, ut observat idem Bonac. qui etiam rectè monet, quòd, quamvis nulla huiusmodi causa urgente illicitum sit censuram aliquam ferre sine scripto, hæc tamen censura valida,

de reb. eccl.
c. 1. §. 5. v.

Quanam causa ab incurrendis censuris excuset.

QUATVOR præcipuè à Theologis numerantur. Prima est ignorantia invincibilis, seu inculpabilis tum juris, tum facti. At; in primis communis est Doctorum sententia ignorantiam inculpabilem juris excusare ab incurrenda quavis censura; cum quis scilicet inculpabiliter ignorat, prohibitionem aliquam, aut esse legem latam à jure, vel ab homine. Ratio est quia ad incurrendam censuram requiritur contumacia; sed ubi adest ignorantia ejusmodi inculpabilis, nulla committitur contumacia; ergo nec ulla censura incurritur. Ita Sylv. Nav. Henriq. Filiucius, Suares, & plures alii apud Bonacinam quæst. 2. pu. 1. & habetur ex cap. 2. de constit. in 6. unde colligitur illum, qui scit quidem delictum aliquod esse divina lege vetitum, sed nescit illud esse quoque ab Ecclesia speciali lege prohibitum; si delictum illud committat, quamvis alioquin graviter peccet, nullam tamen censuram incurtere, ut Doctores supra citati docent.

Quòd autem etiam ignorantia facti seu qualitatis facti excuset à censuris incurrendis, afferunt iidem Doctores & plures alii apud eundem Bonacinam: & constat tum ex c.

Si vero 2. de sent. excomm. tum etiam ex eo quòd eiusmodi facti vel qualitatis facti ignorantia interveniente, nulla quoque adfit adversus Ecclesiam contumacia; unde patet eum, qui occidit sacerdotem putans se occidere, hominem laicum, quamvis graviter peccet, non tamen incurrere excomm.

Addit idem Bonac. ex Suar. Nav. & aliis quos citat, etiã ignorantiam pœnæ, id est censuræ, excusare ab ipsa censura incurrenda: v. g. illum, qui sciret quidem Sacerdotis percussorem esse divina & Ecclesiastica lege prohibitam, sed ignoraret sub excommunicationis pœna prohibitam esse; si Sacerdotem percutiat, quamvis peccet, nullam tamen incurrere excommunicationem.

Secunda causa excusans ab incurrendis censuris est appellatio iusta & debite facta: quæ tamen causa locum habet solummodo in censuris illis, quæ sub conditione feruntur; ut quando iudex vel Prælatus inferior præcipit alicui sub interminatione censuræ, ut aliquid faciat vel omittat: in eiusmodi enim causa, si appellatio ad Superiorem fiat ante conditionis illius positionem, excusabit ab incurrenda censura; non vero si postquam conditio illa posita fuerit. Ita Sylv. Henric. Nav. & plures alii apud Bonac. supra: e. g. præcipitur alicui sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, ut compareat coram iudice Ecclesiastico intra tres dies, si ab ea sententia ex causa aliqua rationabili appellet ante tres illos dies expletos, appellatio impedit quo minus incurrat excommunicationem; nõ impedit autem, si post tres illos dies appellationem differat.

Tertia causa est impotètia id faciendi, quod sub censura alicuius interminatione faciendum præcipitur; sive impotentia illa sit Physica, sive Moralis tantum; quando scilicet aliquis vel nullo modo, vel non sine gravi aliquo incommodo id facere non potest: quod similiter dici debet, quando quis ob metum aliquem gravem & cadentem in constantem virum eiusmodi præcepto non obtemperat, quia (ut Nav. Suar. Filiuc. & alii apud Bonac. docent qu. 2. pu. 3.) Ecclesiæ præcepta benigne sunt accipienda; nec credibil:

est

est illam cum tanto rigore obligare velle. proindeq; cum huiusmodi impotentia vel metus à contumacia excusat etiam à quavis censura incurrenda.

Quarta deniq; causa est voluntas & intentio illius, in cuius favorem lata est censura aliqua: v.g. si quis creditor ab Ecclesiastico iudice obtineat sententiam excommunicationis adversus debitores suos, nisi intra sex menses restituant; prioroget verò postea in scio illo iudice, terminum illum usq; ad annum; debitores illi non nisi post annum elapsum incurrent excommunicationem, ut supra citati Doctores asserunt apud eundem Bonac. sup.

§. VI.

Quis absolvere possit à censura, & qua requirantur dispositiones in eo qui absolvitur.

ACENSURIS, quæ nemini reservantur, absolvere potest quilibet potestatem habens absolvendi à peccatis mortalibus, ut docent Nav. Sot. Suar. & alii apud Bonac. qu. 3. pu. 1. à censuris verò reservatis absolvere potest, qui ea tulit, vel ejus Superior, aut Delegatus, ut ex communi Doctorum consensu docet idem Bonacina; & habetur ex cap. *Per tua*, & ex cap. *Sacro*, de sentent. excomm. I. mò Episcopi à quibusvis delictis annexam censuram Pape reservatam habentibus absolvere possunt, dummodo delicta sint occulta; id est non sint publica, vel notoria, aut famosa, nec deducta ad forum contentiosum, ut ex communi Doctorum sententia docet idem Bonac. Sup. In articulo verò mortis potest quilibet Sacerdos, etiam suspensus & degradatus, absolvere à quibuslibet censuris, ut in tract. de Sacram. ca. 5. dictum est: cum onere tamen, ut qui sic absolutus est, si periculum evadat, superiorem adeat executurus id quod sibi ab eo præscribetur, ut habetur ex cap. *Eos*, de sent. excomm. in 6.

Ad absolutionem autem à censuris ex parte absolventis nulla certa verborum forma necessaria est, sed sufficiunt quæ-

quæcunque verba ore prolata, vel scriptis expressa, quibus ipsa absolutio exprimitur, ut docent Suar. Filiuc, & alii apud Bonac. supra.

Ex parte verò illius qui absolvitur, duo præsertim requiruntur; scilicet ipsius absolutionis petitio, & debita satisfactio, si censura ob illatum alicui damnum illata sit, aut saltem sufficiens cautio de illa præstanda: & præterea si censura infligta sit ob aliquod grave delictum, debet absolvendus sub juramento polliceri, se non amplius tale crimen patraturum, seq; in posterum mandatis Ecclesiæ obtemperaturum, ut docet idem Bonac. pu ult.

In absolutione verò solenni à censuris debent ea servari; quæ in Rituali Romano aut aliis cujusq; Diocesis propriis præscribuntur.

§. VII.

Quotuplex sit censura Ecclesiastica.

MULTIPLEX est censura: alia siquidem est censura à *jure*, quæ lege aliqua aut canone fertur; & tam diu viget, quam diu ipsa lex, aut Canon vim suam obtinet: alia *ab homine*, quæ à Iudice, aut Superiore fertur, non per modum legis, sed per modum sententiæ judicialis, seu præcepti temporalis & transitorii: & hæc censura illo mortuo cessat.

Alia item est censura *lata sententiâ*, quæ ipso facto incurritur absq; alia iudicis sententiâ: alia *comminatoria* seu *ferenda sententiâ*, quæ non incurritur ante sententiâ iudicis, Ex terminis autem quibus censura fertur dignosci debet, an sit solummodo comminatoria, an verò ipso facto incurrat.

Alia præterea est censura *iusta*, quæ prævisis tribus monitionibus, & servato juris ordine, iustamq; ob causam fertur ab eo, qui legitimam habet auctoritatē, Alia *iniusta*, in qua deest aliquid ex supra dictis; & hæc rursus subdividitur in *validam*, & *invalidam*. *Censura iniusta, & nihilominus valida*

valida ea est: quæ fertur ab eo, qui habet auctoritatem legitimam, ob causam sufficientem, aliqua monitione præcedente; quamvis aliæ conditiones suprædictæ desint. Censura vero iniusta & inualida illa est, in qua deest una ex his tribus conditionibus: nimirum quæ fertur ab eo, qui legitimam non habet auctoritatem, vel absque sufficienti causa, aut nulla monitione præmissa.

Denique censura in tres præcipuas species diuiditur, scilicet excommunicationem, suspensionem; & interdictum: de quibus seq. sectione agendum.

SECTIO I.

De censuris in particulari

QUÆ de ipsis censuris in communi dicta sunt, ea de unaquaque illarum in particulari intelligi debent: cum in iis simili modo conueniant, & par sit illarum ratio, ut habetur ex cap. 1. de sentent. excomm. in 6. quare hic solum subiungemus ea, quæ cuiusque illarum propria sunt.

§1.

De Excommunicatione.

EXCOMMUNICATIO duplex est, alia maior, alia minor, Excommunicatio maior est censura Ecclesiastica, qua homo baptizatus priuatur communionem fidelium, id est participationem aliquorum bonorum, quæ sunt fidelium communia. Non dicitur priuare participationem omnium bonorum, sed tantum aliquorum: non enim priuat e. c. gratia, sed priuationem illius per peccatum & contumaciam præsupponit; imò fieri posset, ut quis perfectæ contritionis actu gratiam recuperasset, priusquam ab excommunicatione absolueretur. Similiter non priuat bonis spiritalibus particularibus, v. g. effectu orationum,